

به نام خدا

انجمن مرتعداری ایران

نشریه علمی مرتع

این نشریه طی مجوز شماره ۳/۴۴۴۷ از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دارای درجه علمی - پژوهشی است.

سال ۱۲، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۷

<p>صاحب امتیاز: انجمن مرتعداری ایران</p> <p>مدیر مسئول: حسین ارزانی</p> <p>سر دبیر: حسین آذر نیوند</p> <p>مدیر اجرایی: مهدی معمری</p> <p>هیأت تحریریه:</p> <p>حسین آذر نیوند حسین ارزانی مهدی بصیری عطاالله ابراهیمی محمد رضا اختصاصی محمد جعفری سید رضا میرائی آشتیانی سید اکبر جوادی محمد علی زارع چاهوکی علی طویلی محمد فرزام</p> <p>Gansu Agricultural University, Lanzhou, China Victor Squires</p>	<p>اسامی داوران مقاله‌های این شماره:</p> <p>دکتر حسین ارزانی استاد دانشگاه تهران</p> <p>دکتر حسین بشری دانشگاه صنعتی اصفهان</p> <p>دکتر جواد متمدنی (عضو publons) دانشیار پژوهش مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع</p> <p>دکتر قاسم‌علی دیبانی دانشگاه تربیت مدرس</p> <p>دکتر مهدی معمری (عضو publons) دانشیار دانشگاه محقق اردبیلی</p> <p>دکتر حسن یگانه (عضو publons) استادیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان</p> <p>دکتر محسن ملکی (عضو publons) استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد خلخال</p> <p>دکتر سید اکبر جوادی (عضو publons) دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور</p> <p>دکتر اسماعیل شیدای کرکج (عضو publons) استادیار دانشگاه ارومیه</p> <p>دکتر علی اصغر نقی پور بروج (عضو publons) استادیار دانشگاه شهر کرد</p> <p>دکتر حامد جنبیدی جعفری (عضو publons) دانشیار دانشگاه کردستان</p> <p>دکتر حسین پیری صحراگرد (عضو publons) استادیار دانشگاه زابل</p> <p>دکتر محمد علی زارع چاهوکی (عضو publons) استاد دانشگاه تهران</p> <p>دکتر علی آریاپور (عضو publons) دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد</p> <p>دکتر مسلم رستم پور (عضو publons) استادیار دانشگاه بیرجند</p> <p>دکتر مرتضی مفیدی چلان (عضو publons) استادیار دانشگاه ارومیه</p> <p>دکتر نادیا کمالی استادیار پژوهش مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع</p> <p>دکتر ایمان حقیان استادیار دانشگاه تربت حیدریه</p>
<p>نشانی: کرج، دانشکده منابع طبیعی، دفتر انجمن مرتعداری ایران، صندوق پستی ۳۱۵۸۷۷۷۸۸</p> <p>تلفن ۰۲۶-۳۲۲۲۳۰۴۴-۷</p> <p>سایت مجله: www.rangelandsrm.ir</p> <p>پست الکترونیکی: j.rangeland.ir@gmail.com</p> <p>آدرس اینترنتی انجمن مرتعداری ایران: www.iransrm.ir</p>	
<p>این نشریه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) به نشانی www.isc.gov.ir دارای ضریب تاثیر است.</p> <p>نشریه مرتع در پایگاه Academia, Google Scholar، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID) و بانک اطلاعات نشریات کشور (Magiran) نمایه می‌شود.</p>	

نشریه علمی مرتع

انجمن مرتعداری ایران

شاپا ۰۰۸۹۱ - ۲۰۰۸

سال دوازدهم، شماره سوم، پاییز ۱۳۹۷

صفحه	فهرست مطالب
۲۵۵	عوامل بوم‌شناختی مؤثر بر پراکنش گونه <i>Agropyron libanoticum</i> Hack. ex Kneuk. (مطالعه موردی: مراتع بالادست سد امیرکبیر، استان البرز)
۲۶۷	ارزیابی اثرات اجتماعی - اقتصادی پروژه‌های منابع طبیعی اجرا شده از دید دینفعان (مطالعه موردی: حوزه آبخیز اندبیل - شهرستان خلخال)
۲۸۱	اثر ارتفاع و جهت بر بازده اسانس و برخی خصوصیات فیتوشیمیایی گونه‌های دارویی <i>Artemisia aucheri</i> Boiss. و <i>Artemisia sieberi</i> Besser. در مراتع خراسان جنوبی
۲۹۵	اثر شیوه‌های مختلف بهره‌برداری از آنگوزه (<i>Ferula assa foetida</i> L.) بر تولید شیرابه (مطالعه موردی: مراتع تنگ‌سرخ، استان کهگیلویه و بویراحمد)
۳۰۵	بررسی تأثیر عملیات مختلف اصلاح مرتع بر برخی فاکتورهای خاک و پوشش گیاهی (مطالعه موردی: مراتع منطقه چاه ماری بهبهان)
۳۱۶	شناسایی مناطق بالقوه توسعه اکوتوریسم در شهرستان دنا با استفاده از ارزیابی چند معیاره شاخص‌های ترکیبی ویژه
۳۳۰	تغییر در ترکیب و تنوع گونه‌های مراتع نیمه‌استپی زاگرس تحت تأثیر عملیات احیای بیولوژیک
۳۴۱	شناسایی اثرات اجرای طرح‌های مرتعداری از دیدگاه کارشناسان و مرتعداران (مطالعه موردی: شهرستان ایلام)
۳۵۴	ضرورت توجه به معیارها و شاخص‌های مؤثر در مکان‌یابی عملیات مدیریتی و بیولوژیکی اصلاح مرتع (مطالعه موردی: مراتع کوهستانی هندوان، خوی، آذربایجان غربی)
۳۷۰	اثر شوری آب بر کمیّت و کیفیت ترکیبات بیوشیمیایی گیاه دارویی بادنجنوبیه (<i>Melissa officinalis</i> L.)

راهنمای نگارش مقاله

رعایت دستورالعمل زیر در نگارش مقاله‌هایی که برای چاپ به مجله مرتع (Rangeland) ارسال می‌گردند ضروریست. بدیهی است که در صورت عدم رعایت نگارش دقیق مقاله در فرمت نشریه، مقاله در روند داوری قرار نخواهد گرفت.

۱- نوع مقاله

مقاله‌های پژوهشی مرتبط با اکوسیستم‌های مرتعی که به زبان فارسی نوشته شده و برای نخستین بار منتشر می‌شود، به منظور چاپ توسط هیأت تحریریه مجله مرتع بررسی خواهد شد. هیأت تحریریه پس از طی مراحل داوری نظر خود را مبنی بر قبول یا رد مقاله توسط سردبیر مجله به نگارنده (نگارندگان) اعلام خواهد کرد.

۲- روش تدوین

مقاله به ترتیب از اجزای زیر تشکیل خواهد شد.

۱-۲- عنوان

عنوان خلاصه، گویا و بیانگر محتویات مقاله بوده و از ۱۵ واژه تجاوز نکند.

- نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود. نکته مهم: مشخصات نویسندگان در چکیده فارسی و انگلیسی به طور کامل در زیرنویس ارائه شود. مثلاً: حسین آذرینوند^۱

۱- استاد گروه احیا مناطق خشک و کوهستانی، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج، ایران.

۲-۲- چکیده

چکیده مجموعه فشرده و گویایی از مقاله، با تاکید بر تشریح مسئله، روش تحقیق و نتایج بوده و از ۱۲ سطر (حدود ۲۵۰ واژه) بیشتر نباشد.

نکات بسیار مهم در تنظیم چکیده:

- تعداد کل کلمات حداکثر ۳۰۰
- ورود به مطلب ۴۰ الی ۵۰ کلمه
- هدف ۲۰ الی ۴۰ کلمه
- روش ۹۰ تا ۱۰۰ کلمه
- نتایج و نتیجه‌گیری کلی ۱۰۰ تا ۱۲۰ کلمه
- کلمات کلیدی حداقل ۴ حداکثر ۶ کلمه

))) ورود به مطلب:

کمیت و کیفیت ترکیبات شیمیایی و مواد مؤثره گیاهان دارویی معمولاً در مناطق مختلف متفاوت هستند و اثرات درمانی گونه‌های گیاهی به علت داشتن چنین ترکیبات شیمیایی در اندام‌های گیاه است.

هدف:

هدف از انجام تحقیق حاضر معرفی مهمترین عوامل محیطی مؤثر بر تغییرات میزان مواد مؤثره در گونه‌ی گیاهی دارویی بومادران (*Achillea millefolium* L.) است.

روش:

بدین منظور ابتدا سه رویشگاه اصلی بومادران در مرتعی بیلابقی (مرتع چهارباغ)، مرتع مشجر (حد فاصل مرز جنگل و مرتع در مسیر توسکستان - چهارباغ) و مرتع قشلاقی (حوزه آبخیز کچیک) شناسایی گردید و سپس در نقاط معرف هر رویشگاه نمونه برداری از اندام هوایی گونه‌ی بومادران و خاک صورت گرفت. متغیرهای محیطی (خاک، اقلیم و پستی و بلندی) در نقاط معرف اندازه‌گیری شد. اسانس‌گیری با استفاده از کلونجر و تجزیه‌ی آنالیز مواد مؤثره اسانس با استفاده از دستگاه GC/MS انجام شد. برای شناسایی ارتباط مواد مؤثره‌ی گیاه بومادران با عوامل محیطی از آنالیز تطبیقی قوس‌گیری شده (DCA) و آنالیز تطبیقی -

متعارف (CCA) استفاده شد.

نتایج و نتیجه‌گیری:

نتایج نشان داد مهمترین عوامل محیطی موثر بر تغییرات میزان اسانس گونه‌ی بومادران به ترتیب دما (۰/۸۶۱)، ارتفاع از سطح دریا (۰/۵۶۵)، میزان آهک (۰/۴۹۷)، میزان سیلت خاک (۰/۴۹۱) و میزان رطوبت نسبی (۰/۵۷۴) است. با توجه به استعداد و قابلیت بومادران در مناطقی با چنبین خصوصیات محیطی پیشنهاد می‌شود اقدام به تولید پایه‌های با توان تولید حداکثر اجزای اسانس نمود تا بتوان در استفاده چندمنظوره از مراتع، افزایش میزان درآمد بهره‌برداران از عرصه‌های طبیعی و سرانجام افزایش تولید ناخالص بوم نظام مرتع استفاده نمود.

کلمات کلیدی:

اسانس، بومادران، دما، گیاه دارویی، رویشگاه.

۳-۲- واژه‌های کلیدی

حداکثر ۶ واژه کلیدی ویژه، درباره‌ی موضوع مورد پژوهش، بعد از چکیده ارائه شود.

۴-۲- مقدمه

مقدمه با طرح مسئله و مرور پژوهش‌های انجام شده هدف پژوهش را توجیه کند (الف: منابعی که در اول جمله ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰)؛ اکبری و نصیری (۲۰۱۴). ب: منابعی که در آخر جمله داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).

۵-۲- مواد و روش‌ها

در این قسمت، مواد و وسایل بکار رفته، شیوه‌ی اجرای پژوهش، طرح آماری و روش‌های شناسایی و ارزیابی توضیح داده می‌شود.

۶-۲- نتایج

تمامی نتایج کیفی و کمی بدست آمده در این قسمت ارائه می‌شود. برای ارائه نتایج از جدول، منحنی، نمودار یا تصویر استفاده شود (برای توضیحات بیشتر به بند ۳ مراجعه شود).

۷-۲- بحث و نتیجه‌گیری

در این قسمت نتایج بدست آمده با توجه به هدف بررسی و یافته‌های دیگر پژوهش‌ها، تجزیه و تحلیل شده درباره‌ی آنها بحث و نتیجه‌گیری به عمل می‌آید. نگارنده در همین قسمت می‌تواند توصیه‌ها و پیشنهادها را لازم برای انجام بررسی‌های بعدی را نیز ارائه کند. منابع داخل پرانتز، به صورت عدد ارائه شود. الف: منابعی که در اول جمله ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰)؛ اکبری و نصیری (۲۰۱۴). ب: منابعی که در آخر جمله داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).

۸-۲- سپاس‌گزاری

این قسمت که در انتهای بخش بحث و نتیجه‌گیری مقاله درج می‌شود به اختیار مؤلف / مؤلفان مقاله، به تشکر و قدردانی از اشخاص یا مؤسسات اختصاص دارد.

۹-۲- منابع مورد استفاده

حداقل به چهار مقاله از نشریه مرتع ارجاع داده شود. کل منابع به زبان انگلیسی و به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی نگارنده (یا نام سازمان مربوطه در صورتی که فاقد نگارنده باشد) مرتب شود. چنانچه از یک نگارنده چند منبع مورد استفاده قرار گرفته باشد، ترتیب ارائه آنها برحسب سال انتشار از قدیم به جدید است. در صورتی که مقالات منفرد و مشترک از یک نگارنده ارائه می‌شود، ابتدا مقالات منفرد و سپس بقیه آنها به ترتیب حروف الفبای نام نگارندگان بعدی مرتب می‌شود. در تنظیم منابع بصورت حروف الفبایی و پیوسته شماره‌گذاری می‌شوند. در مورد مقاله، نام خانوادگی و نام نگارنده، تاریخ انتشار

مقاله، عنوان مقاله، عنوان کامل مجله، شماره مجله در داخل پرانتز و شماره اولین و آخرین صفحه مقاله خواهد آمد. در صورت وجود چند نگارنده پس از نوشتن نام خانوادگی و حرف اول نام نگارنده اول، برای هر یک از نگارندگان دیگر ابتدا حرف اول نام و سپس نام خانوادگی آنها نوشته خواهد شد. قبل از نوشتن نام نگارنده آخر، علامت & خواهد آمد. در مورد کتاب، نام خانوادگی و نام نگارنده (در صورت وجود چند نگارنده همانند مقاله عمل شود)، تاریخ انتشار، عنوان کامل کتاب، شماره جلد، ناشر، محل انتشار و تعداد کل صفحات کتاب ذکر خواهد شد.

در تنظیم فهرست منابع برای کتاب و مقاله از الگوی زیر پیروی شود:

Book:

- Mesdaghi, M., 1998. Rage management in Iran. Astane ghods publications, 259 p. (In Persian)

- Tueller, P.T., 1988. Vegetation Science Application for Rangeland Analysis and Management. Kluwer Academic Publishers, 642 p.

Article:

- Barani, H., A.A. Mehrabi, M.R. Moghadam & M. Farhadi, ۲۰۰۳. Investigation of spatial and time pattern of grazing on eastern of Alborz. Iranian Journal of Natural Resources, **56(1, 2): 117-130. (In Persian)**

- Ahmadkhani, R., M. Moameri & S. Samadi Khangah, 2020. Investigating the structural and functional changes of vegetation in two areas of exclosure and under grazing in the around Urmia Lake. *Rangeland*, **14(2): 299-312 (In Persian)**

Amiri, F. & H. Arzani, 2013. Range suitability model for common use of sheep and goats. Iranian Journal of Range and Desert Research, **20(1): 50-71. (In Persian)**

- Mosley, J.C., S.C. Bunting & M. Hironaka, 1986. Determining Range Condition from Frequency Data in Mountain Meadows of Central Idaho. *Journal of Range Management*, **39(6): 561-565**

در تنظیم منابع پایانی عنوان انگلیسی مجله مرتع فقط و فقط **Rangeland** نوشته شود.

۱-۲- چکیده به زبان انگلیسی (Abstract)

چکیده مقاله به زبان انگلیسی، برگردان کامل عنوان، متن و واژه‌های کلیدی چکیده فارسی می‌باشد.

• نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود.

۳- شیوه نگارش

مقاله با رعایت ۵/۲ سانتی‌متر حاشیه در اطراف، با قلم **B-nazanin** و اندازه حروف ۱۲ (Bold) برای عنوان، نویسنده ۱۱ (Bold)، سرتیتر ۱۲ (Bold)، متن ۱۲، پاصفحه ۱۰، فونت انگلیسی داخل متن که با قلم **Times New Roman** و اندازه ۱۰، عناوین جداول و نمودارها و شکل‌ها با قلم **B-nazanin Bold** و اندازه ۱۰ و داخل آنها به اندازه ۸، خطوط داخل جداول بی رنگ، و متن مقاله به صورت تک ستونه تنظیم شود. تمامی مقاله با رعایت اصول نگارشی در برنامه Word

۲۰۰۳ Xp، ۲۰۰۷، ۲۰۱۰ و... تایپ شده و تعداد صفحات آن بیشتر از ۱۲ صفحه نباشد. قابل ذکر است که فایل بدون نام باید در فرمت ورد ۲۰۰۳ و فایل اصلی که شامل نام و مشخصات نویسندگان است باید در فرمت ورد ۲۰۱۰، ۲۰۱۳ و یا ۲۰۱۶ تنظیم شود و فرمولها و عکس‌ها به صورت فایل زنده باشند. همراه مقاله یک صفحه جداگانه (فایل پیش‌نیاز) که در آن عنوان کامل مقاله، نام و نام خانوادگی نگارنده (گان)، مرتبه علمی و نام گروه یا مؤسسه‌ای که نگارنده (گان) در آن مشغول کار می‌باشند، نام فرد مسئول مکاتبات همراه با تلفن تماس و Email، همچنین ایمیل و شماره تلفن همه نویسندگان به پیوست ارسال و از ذکر مشخصات فوق در سایر صفحه‌های مقاله خوداری شود.

مقاله به صورت فایل الکترونیکی در سایت مجله به آدرس www.rangelandsrm.ir بارگذاری شود.

در تنظیم جداول، منحنی‌ها، اشکال و تصاویر رعایت نکات زیر الزامی است:

• اطلاعات جداول، نباید به صورت منحنی یا به شکل دیگر در مقاله تکرار شوند. شماره و عنوان در بالای جدول ذکر گردد.

- هر ستون جدول دارای عنوان و واحد مربوط به خود باشد و چنانچه تمام ارقام جدول دارای واحد یکسان باشند، می‌توان واحد را در عنوان جدول ذکر نمود.
  - توضیحات اضافی عنوان و متن جدول، به‌صورت زیرنویس ارائه شود. نتایج بررسی‌های آماری، به یکی از روش‌های علمی در جدول منعکس شده و در هر صفحه نباید بیش از دو جدول آورده شود.
  - شکل‌های هر مقاله شامل منحنی، نمودار، عکس و نقشه بوده و همه بطور یکسان به عنوان شکل شماره‌گذاری می‌شوند. شکل‌ها به صورت سیاه و سفید و با کیفیت، مناسب و مطلوب (حداقل 300 DPI) تهیه شده و شماره و عنوان آنها در پایین بیاید.
  - واحدهای استفاده شده در مقاله در سیستم متریک باشد
  - جدول‌ها بصورت ساده ترسیم شوند (از هر گونه ضخامت خطوط و رنگی بودن پرهیز شود).
- قابل توجه محققان محترم: مقالات ارسالی باید دقیقاً بر اساس فرمت مجله تنظیم شده باشند، در غیر این صورت در فرآیند داوری قرار نخواهد گرفت.